

4. Toetsing kandidaat-burgemeesters

De rol van de Commissaris van de Koningin (daarbij ondersteund door zijn kabinetschef) bij burgemeestersbenoemingen is er voornamelijk in gelegen om kandidaten voor de functie te toetsen op mogelijke benoembaarheid. Daarnaast houdt hij toezicht op een verantwoorde uitvoering van de selectieprocedure door de gemeente.

Voor de toets op benoembaarheid heeft hij verschillende mogelijkheden, waaronder het inwinnen van inlichtingen, justitiële informatie, referenties over kandidaten en het voeren van gesprekken met hen. Daarmee heeft de Commissaris van de Koningin een belangrijke rol in de kwaliteitsborging van deze benoemingen in het openbaar bestuur.

Als een Commissaris van de Koningin een eerste toets doet of een kandidaat in aanleg en in algemene zin geschikt is voor het burgemeestersambt, richt hij zich in het kader van de kwaliteitsborging op de volgende aspecten:

- algemene kennis en werk- en denkniveau
- kennis en ervaring wettelijke taken
- basiscondities.

Dit hoofdstuk belicht deze aspecten.

Bij een concrete vacature wordt uiteraard ook de betreffende profielschets betrokken. In dit hoofdstuk wordt alleen ingegaan op de algemene aspecten van de burgemeestersfunctie.

4.1 *Algemene kennis en werk- en denkniveau*

Een burgemeester moet een goede voorzitter zijn, processen kunnen begeleiden, kunnen verbinden en richting kunnen geven. Maar een burgemeester moet, waar nodig, ook ingrijpen als activiteiten in strijd zijn met de wet of niet passen binnen de regelgeving. Hij moet dan onafhankelijk en op grond van kennis en gezag kunnen handelen. Dat gezag moet ook geworteld zijn in kennis, ervaring of (gebleken) affiniteit met het openbaar bestuur, openbare orde en veiligheidsvraagstukken en bestuurlijk-juridische noties. Niet iedere burgemeester hoeft op deze aspecten onderlegd te zijn, maar duidelijk

moet wel zijn wat er nodig is om voldoende kennis en ervaring op te doen om het ambt te kunnen bekleden. Op zijn minst moet duidelijk zijn hoe de burgemeester zorgt dat deze kennis bij anderen belegd is.

Op grond van zijn (wettelijke) verantwoordelijkheden heeft hij immers een toetsende rol ten aanzien van de door het college en de raad (voorgenomen) besluiten. Dat geldt evenzo voor zijn (eigenstandige) verantwoordelijkheden met betrekking tot openbare orde en veiligheid.

Daarnaast heeft een burgemeester te maken met vele partijen en verschillende belangen. Er zijn altijd verschillende thema's die op hetzelfde moment zijn aandacht vragen. Een burgemeester moet het werk- en denkniveau hebben om in dit complexe veld te kunnen handelen.

Gezien de aard van de functie zijn hiervoor geen algemeen geldende (minimum)eisen te stellen, maar een Commissaris van de Koningin kan deze aspecten wel betrekken in zijn overwegingen tot benoembaarheid.

4.2 Kennis en ervaring openbare orde en veiligheid

De burgemeester heeft wettelijke taken ten aanzien van veiligheid en openbare orde. Als bestuursorgaan heeft hij hierin een eigen verantwoordelijkheid. Het gaat dan niet alleen om gedragsaspecten zoals stressbestendigheid en dergelijke, maar ook om kennis van en ervaring met de (on)mogelijkheden van regelgeving en zijn positie daarbinnen. Een kandidaat moet daarom minimaal aantoonbare affiniteit hebben met deze verantwoordelijkheden.

Gezien de aard van de functie kunnen op dit gebied, evenmin als voor het algemene kennis-, werk- en denkniveau, geen objectieve minimumeisen gesteld worden. Wel moet de Commissaris van de Koningin zich een beeld kunnen vormen van de affiniteit, kennis en ervaring van kandidaten op het gebied van openbare orde en veiligheid om hen te toetsen op benoembaarheid.

4.3 *Basiscondities*

Een burgemeester moet in iedere situatie aan zes basiscondities voldoende:

- integriteit
- stressbestendigheid
- onafhankelijkheid
- signaalgevoeligheid
- identificatie
- bindend vermogen.

Als een burgemeester onvoldoende beschikt over één of een aantal basiscondities, ontstaan risico's. Een Commissaris van de Koningin zal zich in de voorselectie een beeld vormen van deze basiscondities. In werkvorm III zijn (voorbeeld)vragen opgenomen waarmee hij (en zijn kabinetschef) deze basiscondities voor zichzelf in beeld kan krijgen.

